



Helg i Birkeland

MENIGHETSBLAD NR 1/07 ÅRGANG 44 med artikler og reportasjer fra hele Fana prosti



Prest og militær

Thor Pundsnes har en ekstrajobb noen kan stille spørsmål ved: Bør en prest også være en frivillig del av militærvesenet? Og hva innebærer forvarets RAM-prosjekt. Side 5-7



Maria og Jimi

Kai S. Flatekvål har tatoveringer av jomfru Maria (og Jimi Hendrix) - og har konvertert til katolisismen. Møt en lokal bladfyk med egne meninger. side 8-9



GUS-senteret

Eventyrlystne ungdommer som er nyskjerrige på misjonæroppdrag har på GUS-senteret funnet en utdanning som kan oppfylle drømmene. Side 14-15



ALLE FOTO: FRODE HØYTE

Kirkeplass i 700 år

Første gang vi hører om prest og kirkebygning på Kirkebirkeland er helt tilbake på 1300-tallet. Siden har det vært kirke et eller annet sted på Birkeland. I dette nummeret av menighetsbladet følger vi historien fra høymiddelalderen og frem til i dag - og ser litt fremover. Side 2, 3 og 4.



Kirkerommet puster på oss

I kirkerommet puster vi. Det er jo helt naturlig. Men vi kan undres på om det er annerledes luft i en kirke.



> refleksjon

Alle kirker har nok sin egen duft eller lukt, men det er noe annet jeg tenker på. Det har med nærvær å gjøre. Luften kommer vi ikke unna og vi trenger den. Nærværet er der også alltid.

Vi tror på Gud som ikke er låst inne i hellige rom. Han er nærværende like mye andre steder. Ikke minst der mennesker lider. Men det er likevel noe spesielt med det hellige rommet.

Noen liker best å gå inn i en kirke helt alene. Eller at det ikke blir sagt noe. Likevel er det aldri tomt i et kirkerom. Det er Noen som puster på oss. Er det englene? Vår tro sier oss at det er Guds nærvær som puster på oss. Den minner oss ved hvert pust om hva vi er verdt, at vi er elsket og at Gud finnes.

Det merkes også et pust fra Himmelen og jordens skaper gjennom alt som har hendt i en kirke gjennom tidene. Vår egen kirke er 128 år gammel. Og den igjen bærer med seg historien fra kirken som stod på Kirkebirkeland før den tid – helt fra 1300-tallet. Poenget er ikke mange år, men vekten av det som har hendt. Allerede nye kirkerom får snart en egen vekt av erfaringer.

Hva er det for noe? Det er sakramentene som er delt ut som Gudsgaver. Dåp og nattverd med sine hellige ord og vann, brød og vin. Det er gudstjenestene som er feiret og det er liturgi fra vi blir båret inn til vi bæres ut. Og midt i alt som har hendt i kirkerommet er det mennesker av kjøtt og blod som

har pustet – tungt og lett. Det er et rom som rommer alt. Men alle mottar velsignelsen før de går.

Så det er nok kirkerommet som puster på oss. Det er vel derfor luften er annerledes.

I boken «Ditt ansikt søker jeg» skriver den norske teologen Øystein Thelle om hvordan denne mysteriøse oppdagelsen kan skje i kirkerommet, her knyttet til guidet kirkevandring:

«Enda en kirke! Enda flere forklaringer og anekdoter. Guiden gjentar seg. Historiske sammenhenger [...] Trettheten siger innover gruppen [...] Plutselig skjer det noe. Tonene griper tak i ham. Lyset trenger gjennom huden. Han overveldes og fanges inn av rommet. Han som har gått rundt og betraktet og blitset, føler seg selv betraktet. Han berøres av noe han ikke kan forklare, et nærvær som gjør ham selv nærværende. Hvelvene åpner seg, det ene bak det andre [...].»

Men det skjer noe mer. Hans blikk åpner seg ikke bare for symbolikken i rommets gigantiske arkitektur. Det indre univers åpner seg. En engel omfavner ham og hvisker ord om menneskets storhet så det sitrer gjennom kroppen:

«Skäms inte för att du är människa, var stolt!/Inne i dig öppnar sig valv bakom valv oändligt./Du blir aldrig färdig, och det är som det skall.» ●

(Thelle: Ditt ansikt søker jeg, Oslo 1996 i tilknytning til diktet «Romanska bågar» av Tomas Tranströmer fra 1989).

IVAR BRAUT

Kirken, den e

... og Birkeland menighet har hatt tak over hodet i 700 år!

> tema

Glimt fra lokal kirkehistorie inkludert en pappkirke på Hop.

AV MARTIN A. E. ANDERSEN

Birkeland ble prestegjeld først i 1948. Før den tid hadde området vært eget kirkesogn og del av Fana prestegjeld helt fra 1300-tallet, da vi første gang hører om prest og kirkebygning på Kirkebirkeland.

Gamlekirken på Vallaheien var bygd av tømmer, hogd på stedet, og skip og kor utgjorde et areal på knappe 140 kvm, altså langt mindre enn mang en leilighet eller enebolig i dagens Norge. Egentlig var golvflaten for menigheten atskillig mindre, for det var bare de 93 kvm i kirkeskipet som kirkegjengerne vanligvis kunne benytte. Middelalderens kirkegjengere måtte riktignok unnvære sitteplasser, men likevel må det ha vært trangt når vel hundre mennesker samlet seg i det relativt mørke kirkerommet. Og dette var en kirke for folk som bodde helt fra Vallaheiene i sør og nord og nordvestover helt til Isdalen, Solheim, Fyllingsdalen og Mathopen!

Birkeland kirke på Midttun må ha vært en åpenbaring og en opplevelse da den åpnet høsten 1878. Golvarealet var nesten fire ganger større, kirken var bygd av stein fra nærområdet, hadde kirkebenker og en serie særdeles store vinduer, som slapp inn rikelig med lys. Hva gjorde det da at de 400 som det

skulle være god plass til, i en årrekke måtte seg uten oppvarming og uten orgel til å ledsage salmesangen? Kirkesanger Rasmus Røgenes og kirkesangerne etter ham ledet nok an både i liturgi og salmesang inn til orgelet kom på plass og en kraftkar var engasjert for å pumpe luft til orgelpipene. Røgenes hadde for øvrig vært forsanger i den gamle kirken også, og da han bygde seg hus på Øvsttun i 1862, gjorde han det stort nok til at det også ble plass til klasserom og undervisning der inntil 1885, da den første Midttun skole kom opp i Hardangervegen 4. Men noe slikt kunne han få til, som etter hvert ble både herredskasserer, varaordfører og ordfører i Fana, og attpåtil fikk et strøk oppkalt etter seg, Klokkerlia.

Kirken på Midttun kom der fordi det alt i 1857 var kjøpt 4 mål av gården Midttun til gravplass for det stadig økende folketallet i menigheten. Gravplassen rundt gamlekirken på Vallaheien var da mer enn oppfylt med graver tett i tett fra kirkeveggen og ut til steingarden rundt gravplassen, og kistene var gjerne lagt i lag med få års mellomrom, slik at en til slutt måtte få tilkjørt jord for å få alt på stell.

Området rundt Birkeland nye kirke gav rom til noen flere graver, og da en i 1886 også kjøpte



Helg i Birkeland nr 1, 2007

Utgiver: Menighetsrådet i samarbeid med BKF og de andre menighetene i Fana, og sendes til alle hjem i menigheten. Bladet er et informasjonsorgan og regnes ikke som uadressert reklame.

Levering av stoff: Leveres menighetskontoret eller på e-post: birkeland.menighet@bkf.no.
Digitalfoto: Benytt høy oppløsning.

Lokalredaksjon: Martin A.E. Andersen, Astrid Dalehaug Norheim, Frode Høyte og Ivar Braut.

Sentralredaksjon: Kun henvendelser angående menighetsbladet. All annen kontakt: se side 13
Redaktør: Jan Hanchen Michelsen, tlf. 55 23 25 47 - 906 87 317. E-post: post@dragefjellet.no

Journalist: Magne Fonn Hafskor, tlf. 55 39 04 40 - E-post: eyecu@online.no

Redaksjonsråd: Hans Jørgen Morvik, Frode Høyte og Sigmund Austrheim.

Grafisk produksjon: Dragefjellet: tlf. 55 23 25 47 - 906 87 317, e-post: post@dragefjellet.no (Filer over 5 mb sendes jan.hm@frisurf.no)
Trykk: Grafisk Trykk, Straume

Stoffdeadline neste nummer: mandag 5. mars
Utgivelsesdag neste nummer: tirsdag 20. mars

et gammelt hus



arealet mellom kirken og gravplassen fra 1857, regnet en med å være godt dekket. Men alt går ofte raskere enn planlagt, og 23. januar 1921 ble gravplassen på Øvsttun innviet med tilhørende kapell med 100 sitteplasser. Utvidelser av gravplassen fulgte i 1953, 1973, 1980, 1990 og i det siste ti-året. Utvidelsene i 1973 og senere omfattet eiendommen Dynevoll og tyskerbrakkene like ved, der lensmannen i Fana hadde holdt til i mange år, og der det var både tekstilfabrikk og mekanisk verksted i bygningene fra krigens dager.

Dynevoll var for øvrig kjøpt til kapellanbolig for presten i Birkeland kirke i 1916, etter at sognet i 1909 fikk egen kallskapellan med boplikt i sognet. Som en kuriositet kan nevnes at det ombygde hønsehuset på Dynevoll var hovedbase for 1. Øvsttun speidergruppe inn til eiendommen ble del av Øvsttun gravplass. Dette var noe av bakgrunnen for speidergruppens store innsats da en skulle sikre finansieringen av nytt menighetshus for Bir-

keland vis-a-vis Solhaug aldershjem i Øvsttunveien, en innsats som førte til at speiderne fikk spesialinnredete lokaler i husets sokkeletasje.

Den første kirken på Birkeland birkeland lå helt i utkanten av det meget store Birkeland sogn, og i århundrenes løp har en arbeidet seg nordover og innover i menighetsarealet gjennom lokaliseringen av menighetshus, gravplass og dagens sognekirke på Midttun. Men alt i 1805 var det gjort et forsøk på å få sognekirken lokalisert noe mer sentralt i menigheten. Da søkte Werner Hosewinckel Christie om å få kirken han eide på Hop som ny sognekirke for Birkeland. På den tid var han for øvrig også eier av gamlekirken på Vallaheien. «Pappkirken», «Papirkirken» eller «Marmorkirken» på Hop var bygd etter modell av Pantheon og/eller Peterskirken i Roma på Christies eiendom Wernersholm, og den ble innviet 10. juli 1796. Inventar var kommet fra kapellet på St. Jacobs kirkegård i Bergen, og kirken var åttekantet utvendig og

hadde galleri rundt hele bygningen innvendig, slik at det ble påstått den kunne ha plass til over 800 kirkegjengere. Det spesielle tilnavnet fikk kirken fordi den var bygd i tørrmur av stein fra både gråsteins- og marmorbrudd på Hop. I tillegg var mur og innvendige søyler «kledd» med papp- og papirmasse som var spesialbehandlet for å bli fast og hard, og kunne tåle både ild og vann. Henvendelsen fra Christie ble avslått, og etter hvert forfalt kirken. Mot slutten av 1820-årene ble rundkirken på Hop endelig revet.

Opprinnelig lå Birkeland kirke i ytterste utkant av kirkesognet. I dag har dette endret seg etter at Årstad ble skilt ut i 1749, Storetveit falt fra i 1948, Fyllingsdalen ble en del av Bergen i 1955, og senere Skjold og Søreide egne menigheter fra 1971. Det ble heller ikke noe av fremstøtet i 1805 at Birkeland menighet skulle få lokaler så langt nord som på Hop. Men i vårt nye århundre har enkelte tiltak så vidt krysset Hardangervegen og fått tilhold i Hardangervegen 4a, en Midttun skole nr. 2 fra 1898, der kirkens søndagsskole holder hus i lokalene til Stiftelsen Sesam. Hver måned rekker kirkens arm også inn i lokalene til Nesttun eldresenter, og hvem vet hva som skjer når Kulturhuset på Nesttun åpner sine dører og sine mange rom for ulike aktiviteter?

Er en stille utvikling mot nord eller en konsolidering ved kirkeveggen i sør veien videre? ●

Fem på Nesttun ...

→ Hvilken kirke har du et spesielt forhold til?

→ Hvordan opplever du å komme inn i kirkerommet?

Eva Mælen, Norheimsund



- Ingen.
- Jeg oppsøker ikke kirker veldig ofte. Når jeg er der, synes jeg det er vakert og fredfullt. Når jeg oppsøker det utenom familiehendelser som dåp og begravelser, handler det som regel om å kombinere det med musikkopplevelser.

Hans Ørjan Lunde, Kalandseid

- Fana kirke, der jeg hører til. Det er der jeg går hvis det er noe spesielt.
- Atmosfæren er spesiell. Det er stille, og jeg finner roen, for å si det slik.



Bjørn Brakstad, Midtun



- Birkeland kirke, for jeg bor i nærheten.
- Det kommer an på tid og anledning. Ofte er man i kirken i en litt spesiell anledning, som dåp eller konfirmasjon.

Karen Dahl, Midtun

- Birkeland, for jeg bor i nærområdet. Tidligere var det Fana kirke, før jeg flyttet ned hit.
- Det er fred og ro. Behagelig.



Hilde Marie Flesland, Apeltun



- Vi gikk i Birkeland da jeg var liten, og jeg er konfirmerert i kirken, så det er der jeg har mest tilknytning.
- Sist jeg var der, var det bryllup. Slike gode opplevelser gjør at man før et spesielt forhold til kirken. Men det er lenge siden jeg var der uten en spesiell anledning.

ASTRID DALEHAUG NORHEIM



Sparebanken Vest

Kirkehus og andre menighetshus

I sitt glimt fra lokal kirkehistorie i dette bladet avslutter Martin A.E. Andersen med underfundige ord som er vel verdt å tenke over: Er en stille utvikling mot nord eller en konsolidering ved kirkeveggen i sør veien videre?

> kommentar

AV IVAR BRAUT

Meningen er jo denne: Skal Birkeland menighet tenke mest på samarbeid i retning gode krefter i gule hus og kulturhus i retning nord mot Nesttun sentrum eller bør en få opp nye bygg og tilbygg på sørsiden av Birkeland kirke.

Og min kommentar er: Begge deler. Det er helt naturlig og i beste folkekirke-ånd at en samarbeider med alle de gode lokale kreftene. Eksempelvis er Stiftelsen Sesam en viktig og diakonal aktør i lokalmiljøet med et stort antall medarbeidere og brukere. Det er blant annet generøst at søndagsskolen får låne lokaler til en symbolsk sum. Samtidig er det viktig at menighetens egne hus fungerer godt slik at medarbeidere trives og at folket som bor her får lyst til å komme. Sørsiden av kirken bør brukes bedre enn i dag.

Kirkehuset

Selve kirkehuset – Birkeland kirke – er vi jo

alle veldig glad i. Vi har følelser for kirken vår. Derfor forventer vi at fellesrådet gjør som de har lovet: Å male kirken utvendig i dette året.

Mens flomlyset godt kan bli dempet både to og tre hakk. De fleste reagerte vel på at det ble for skarpt da det kom nytt lys før jul. På julenattmessen måtte vi bare slå det av!

Mye er gjort inni kirken de siste årene, men vi venter på solide midler til å gjøre flere tiltak vi har bedt om i årevis: Egen barnekrok er snart i boks bak i kirken, hele kirken bør vaskes skikkelig og veggene få tilbake hvitfargen, lyssettingen må fullføres, golvet må slipes, bedre benkeputer til de som sliter med ryggen på gammeldagse kirkebenker, taket må fornyes med lysere farger så det ikke ser ut som et vedvarende lavtrykk. Og dåpssakristiet trenger en skikkelig opprustning. Menighetsrådet har tilbudt dugnad, og nå må vi snart bare gjøre det uten å vente på fagfolkene. Mer kunne nevnes. Birkeland kirke er soknekirke for 19000 innbyggere hvorav sju av åtte er kirkemedlemmer. Da må det være kvalitet.

Menighetshuset

Menighetshuset i Øvsttunveien 29 – fem minutter å gå fra kirken – har i tre-fire tiår vært et meget godt arbeidsredskap i menigheten og også en møteplass for lokalmiljøet i det hele. Det er imponerende mye dugnad som er gjort omlag tretti ulønnede medarbeidere deltar med vask og stadig oppussing. Derfor framstår også huset i

dag som godt vedlikeholdt. Imidlertid er det en realistisk drøm å tegne inn et nytt menighetshus på sørsiden av kirken, enten som eget bygg eller som utvidelse av kirkehuset. Mulighetene er mange og terrenget innbyr til flere løsninger. Alle som har investert i menighetshuset og som har gitt penger og dugnadsinnsats opp gjennom årene vil se innsatsen omgjort til et framtidsrettet bygg om det kommer et nytt hus på kirketunet.

Det vil være helt naturlig at fellesrådet er rundhåndet med tilskudd til et nytt bygg etter at byens nest største menighet så lenge på egen hånd har sørget for lokaler til menighetsarbeidet. Det er både realistisk å arbeide for at et salg av nåværende menighetshus sammen med noen millioner fra fellesrådet gir Birkeland et helt ny og framtidsrettet kirketun.

Og Birkeland menighet bør få slippe å samle inn store summer til nye hus. Det er nok av utfordringer ellers bl.a. i diakoni og for barn og unge.

Menighetskontoret i Hardangerveien 5b hører også med i kabalen. Det hvite murhuset med den stilige arkitekturen har i fem år vært et meget tjenlig arbeidsredskap. Det er et nøkternt hus, men godt å arbeide i. Her kan medarbeidere inviteres, og her er det en jevn strøm av samtaler i så mange sammenhenger, blant annet i forbindelse med de kirkelige handlingene.

Tre hus tett i tett. Én helligdom og to vanlige. På samme kirketun. ●

Fasteaksjonen 27.mars

Tirsdag 27.mars går årets fasteaksjon til inntekt for Kirkens Nødhjelp. Vi planlegger å være over 100 personer ute denne ettermiddagen. Bøssebærerne er KRIK-konfirmanter og voksne, og alle har plomberte bøsser med id-merker og id-kort. Skal vi håpe på et resultat på rundt hundre tusen? Dette er i alle fall en anledning til å gjøre noe konkret i møte med de krisene i verden som ofte blir oversett.

Vi utfordrer også voksne til å være med. Ungdommene fortjener å se at voksne bryr seg om internasjonale utfordringer. Gi innsamlingsleder Helge Flesland eller menighetskonoret beskjed om at du stiller.

På kvelden den 27. blir det gudstjeneste. En KN- og solidaritetsgudstjeneste der vi kan puste ut og takke for at vi får være med på noe viktig. Og så vil vi nok be om at de som virkelig trenger det får hjelp i sin krise. ●



NABOKAFÉ

Birkeland menighetshus,
Øvsttunvn. 29



Kafeen er åpen
hver tirsdag kl. 12 – 14.

PRISER:

Suppe m/rundstykke og saft:	Kr. 15,-
Vaffel m/syltetøy – romme:	Kr. 5,-
Kaffe:	Kr. 5,-
Te:	Kr. 5,-

HJERTELIG VELKOMMEN!



Det sterkeste våpenet

Etikk er et nyttig ord som stadig vinner nye venner. Fra før har vi fått etisk handel, nå får vi også «etisk krigføring». Prest Thor Pundsnes (35) underviser personell i Sjøheimevernet i etiske refleksjoner rundt utfordringer de kan møte i tjenesten.

TEKST OG FOTO: MAGNE FONN HAFSKOR

Thor Pundsnes bor med kone og barn like ved Fana Stadion. Han er ansatt som kapellan i Nygård kirke, men har tidligere virket både i Søreide og Fana menighet. Jeg treffer ham utenfor Lagunen en regntung januarmorgen. Heldigvis har Baker Brun nytrukket kaffe og vi finner oss fort et usjenert bord oppe i det røykfrie glassburet.

- Her bør vi ikke kaste stein, sier jeg.

- Det er ofte slik det starter, kommenterer han. - Noen kaster den første steinen.

Langt engasjement

Pundsnes' engasjement for etikk i Forsvaret går langt tilbake. Ung og nyutdannet gjorde han i 1997 sin førstegangstjeneste som assisterende regimentsprest på Sessvollmoen.

- Mitt ansvar var å gi rekruttene etikkundervisning, sjelesorg og kirkelige handlinger. Soldatene viste meg stor tillit og jeg opplevde at det var lav terskel for å komme til presten.

I tillegg til å være nyutdannet teolog hadde Pundsnes også bakgrunn fra Kirkens SOS. Dette gjorde at han følte han hadde noe å gi tilbake til de soldatene som oppsøkte ham.

- Mennesket er skapt verdifullt og unikt i Guds bilde. Samtidig har vi det gammelmodige ordet synder, et ord som forteller oss at vi ikke takler livet og våre relasjoner slik vi ønsker. Vi er skapt til å gjøre lysets gode gjerninger. Dessverre virker det ofte som vi har en tendens til å elske mørket mer enn lyset.

→ FORTSETTELSE SIDE 6





AMRITSAR, 1919: Britiske soldater massakrerte rundt 1000 sivile indere, en udåd som banet vei for Gandhis ikkevoldelige kamp. FOTO: UKJENT/NATIONAL ARMY MUSEUM



DIKTEREN: «Tilgi alltid dine fiender. Ingenting irriterer dem mer». Oscar Wilde fotografert i New York, 1882. FOTO: NAPOLEON SARONY



CHIAPAS, 2005: «Du er nå innenfor zapatistenes opprørsområde. Her er det folket som gir ordrene og myndighetene som utfører dem». FOTO: HAJA/WIKIPEDIA.COM



TRENER. Spesialister fra Sjøheimevernet trener på bording. Soldater må både være forberedt på å møte vold og på å selv bruke vold. RAM skal gi hjelp til å ta riktige valg. FOTO: JAN H. MICHELSEN

Formell og uformell makt

Forsvaret har utviklet et eget etikkprogram kalt RAM (se egen sak), innført fra 2006 som en obligatorisk undervisning for alle offiserer og menige. Pundsnes ble invitert til å sette av ni dager hvert år til å kurse det vestnorske Sjøheimevernet.

- Heimevernet består av voksne, intelligente mennesker med selvstendige holdninger, så det kan bli svært spennende diskusjoner rundt temaene jeg tar opp. Et av temaene vi reflekterer rundt er formell og uformell makt. Nå har vi aktuelle eksempler både med varsling på Sandviken sykehus og konflikten mellom Gerd-Liv Valla og Ingunn Yssen. Der ser vi at de som våger å stå frem, viser seg å ha en veldig stor uformell makt.

- Men samtidig kan de bli utsatt for represalier, forfølgelse og latterliggjøring fra den formelle makten?

- Det vil alltid være risikoen. Derfor er det nå kommet en ny paragraf i arbeidsmiljøloven som gir en særlig beskyttelse til varslere.

Oppstanden i Kosovo

Et av eksemplene i undervisningen er hentet fra den blodige oppstanden i Kosovo noen vårdager i 2004, da tre albanske barn ble funnet druknet i elven Ibar. Serberne ble beskyldt for ugjerningen, og det brøt ut store optøyer.

- En norsk FN-styrke var utstasjonert ved Caglavica da en stor gruppe bevæpnede albanere prøvde å invadere landsbyen. De norske soldatene hindret dem ved å danne en skjoldrekke. En ung albaner satte seg da i en lastebil og kjørte i stor fart nedover mot soldatene. En norsk fenrik valgte å skyte varsel-skudd mot bilen. Da bilen ikke stoppet, skjøt han direkte mot sjåføren og drepte ham. Mange liv ble nok reddet av dette skuddet.

- Det er jo en bra måte å vinkle en etisk problemstilling?

- Ja, og viktig også. Militæret har makt og det kan komme til et punkt der de misbruker makten. Offiseren i denne situasjonen fulgte gjeldende prosedyrer for en slik situasjon.

- Han kunne skutt mot bildekene?

- Flere har sagt det, men det er ikke sikkert at det hadde stoppet angrepet. Det viktigste er at en potensielt svært farlig situasjon, der mange liv kunne gått tapt, ble avverget.

Å snu det andre kinnet til

- Jeg har alltid oppfattet kristendommen som en fredselskende religion. «Salige er de som skaper fred, for de skal kalles Guds barn» sier Jesus i Bergprekenen (Matt. 5:9). Vil ikke det å avstå fra bruk av militære maktmidler være i god kristen ånd?

- Ikke avstå, men vi har en vestlig krigsetikk som sier at utøvende krigsmakt etter en analyse alltid skal velge det minste ondet. Da tyskerne invaderte Norge i 1940, var det minste ondet å stå opp og kjempe imot selv om det medførte tap av liv. Jeg er ganske sikker på at det ikke var mange pasifister tilbake i Norge etter andre verdenskrig.

- Jesus snakket om å snu det andre kinnet til. Var han pasifist?

- Mange spør meg om det. I studiene lærte vi at grunnteksten ikke er entydig når det gjelder dette bibelverset. Det kan ligge en skjult symbolikk der, at man ved å snu det andre kinnet til tvinger sin motstander til å slå med den urene venstrehanden.



Det er godt for mennesket å bli forsonet, å gi og motta tilgivelse. Dette behovet er noe som bor i alle mennesker. De aller fleste av oss er dannede mennesker som er opplært til å oppføre oss ordentlig mot hverandre. Samtidig vet vi at ekstreme situasjoner kan bringe oss i møte med mørke og destruktive krefter.



TAP. Flere norske UNIFIL-soldater har falt i forsøket på å forsvare freden. Minnesmerket over dem understreker at soldatene har et tungt ansvar både for sitt eget og kameratenes liv. FOTO: FNVETERAN.NO

PASIFISTEN? «Sett dere ikke imot den som gjør ondt mot dere. Om noen slår deg på høyre kinn, så vend også det andre til» (Matt. 5:39) sier Jesus i Bergprekenen.

Etter den tids normer var dette svært fornedrende for den som slo.

- Det er jo uansett fornedrende å bli slått, ikke minst av en uren hånd?

- De kulturelle regler og normer var nok annerledes der og da, selv om noe fortsatt henger igjen når vi håndhilser med høyre hånd.

Satyagraha

Indias store leder Mahatma Gandhi (1869-1948) sa en gang at «et øye for et øye gjør hele verden blind». En av hans nærmeste medarbeidere var den afghanske borgerrettsleder, pasifist og muslim Abdul Ghaffar Khan (1890-1988). I en tale sa han: «Jeg skal gi dere et våpen sterkere enn både politiet og militæret. Det er Profetens våpen, men dere vet ikke om det. Ingen makt på jorden kan stå imot det». Våpenet han snakket om var ikkevold, i hans ord «en tålmodig og moralsk rettferdighet».

- Hva tenker du om ikkevold som strategi for konfliktløsning?

- Den har sin berettigelse, men også sine begrensninger. Dersom en liten gruppe opponerer mot en stor overmakt, vil den pasifistiske maktanvendelse ikke ha noen betydning.

- De meksikanske zapatistene gjorde i 1994 et ikkevoldelig opprør mot urettferdige sosiale forhold i delstaten Chiapas. De var en bitteliten gruppe, men kommuniserte til alle verdens TV-skjermer ved hjelp av satelittefoner og bærbar data-maskiner. Etter noen spredte treffinger fikk de en dialog.

- Det er et bra eksempel, men jeg tror det var et unntak. Målet må all-

tid være å gjøre militærmakten overflødig. Men så lenge verden består av mennesker som har denne hangen til å velge mørket fremfor lyset så er det nok langt igjen dit ennå, ihvertfall i det dennesidige.

Tilgi dine fiender

Etikkundervisningen trekker også frem det som skjer etter krigen. Det brukes eksempler fra Rwanda, der tidligere stridende parter må lære seg å leve sammen på ny og Sannhetskommisjonen i Sør-Afrika (se egen sak).

- Det er godt for mennesket å bli forsonet, å gi og motta tilgivelse. Dette behovet er noe som bor i alle mennesker. De aller fleste av oss er dannede mennesker som er opplært til å oppføre oss ordentlig mot hverandre. Samtidig vet vi at ekstreme situasjoner kan bringe oss i møte med mørke og destruktive krefter.

- Du mener at opplæringen kan være en måte å forberede deltagerne til vonde og vanskelige møter med seg selv og andre?

- Kanskje den kan ruste dem til å bli mer oppmerksom på egne holdninger. Når jeg legger frem et eksempel, får jeg tilbake innspill fra hele gruppen. Synliggjøringen av ulike meninger rundt en etisk problemstilling kan være en hjelp til å finne frem til hvor en selv står, slutter Thor Pundenes.

«Tilgi alltid dine fiender» råder den irske forfatter og estetiker Oscar Wilde (1854-1900). «Ingenting irriterer dem mer». ●

> profil



Sannhetskommisjonen

Kommisjonen for sannhet og forsoning var en domstolslignende del av veien mot et moderne demokrati i Sør-Afrika. Alle som hadde opplevd vold og overgrep under apartheidstyret kunne komme frem og vitne om dette. De som hadde utført overgrep og voldshandlinger kunne også gi vitnemål, og be seg fritatt for videre rettsforfølgelse og straff. Mange av vitnemålene ble kringkastet på nasjonalt fjernsyn. Kommisjonen hadde mandat til å innvilge overgriperne amnesti dersom forbrytelsene var politisk motivert og overgriperen la alle kort på bordet. For å unngå «vinnerens rettferdighet» (som Nürnberg-prosessene er blitt beskyldt for) tok kommisjonen mot vitnemål og rapporter om brudd på menneskerettighetene fra alle sider av konflikten. Vitner fortalte om lyssky og umoralske handlinger utført både av apartheid-regimet, frigjøringsstyrkene (inkludert ANC) og andre. Av en søkermasse på over 7000 ble 849 overgripere innvilget fullt amnesti. I kommisjonens endelige rapport, lagt frem 28. oktober 1998, fordømmes begge sider av konflikten for sin del av grusomhetene.

Det meste av kommisjonens arbeid er lagt ut på en egen hjemmeside: www.doj.gov.za/trc ●



RAM: Respekt, ansvar og mot

RAM er et etikkprogram for forsvaret utarbeidet av en gruppe norske prester på oppdrag fra Forsvarskomiteén. «Deltagelse i internasjonale operasjoner krever styrker som er veltrente både fysisk, mentalt, etisk og moralsk» heter det i innstillingen. «Det er de moralske kvaliteter hos mannskap og befal som i stor grad bestemmer utfallet av slike oppdrag».

De tre bokstavene er en forkortelse for Forsvarets tre kjerneverdier: Respekt, ansvar og mot. RAM-programmet er laget helt fra grunnen av norske prester, men er inspirert av Royal Air Force sitt «Belief and Values Programme».

Feltprestkorpset står ansvarlig for den organiserte etikkundervisningen i forsvaret. Tanken bak er ikke å drive trosopplæring for å skape gode kristne, men å utvikle soldatenes evne til å tenke moralsk. Undervisningen i RAM foregår over seks dobbeltimer, med en målsetting om å nå alt personell innen en treårsperiode (regnet fra programstart i fjor). ●

EGO SUM LUX

MUNDI (Joh. 8:12):

-En tatovering er for resten av livet. Dette er min måte å si at jeg har funnet livets lys, sier Kai Svellingen Flatekvål. Til høyre: Tatovør Tomas Brudvik (39) i arbeid.

Veien



Kai Svellingen Flatekvål (34) mener at den norske kirken mangler identitet. Etter at han konverterte til katolisismen, føler han at han er kommet hjem. Som symbol på sitt nye hjem har han et portrett av jomfru Maria tatovert på venstre overarm.

TEKST OG FOTO: MAGNE FONN HAFSKOR

Flatekvål evner noe som burde vært flere forunt: å beskrive seg selv med tre ord.

- Jeg er familiefar, vossing og katolikk.

Han kunne føyet til journalist – men regner nok med at fanabuer flest er kjent med navnet hans etter noen år med høy spaltemperatur i Norges nest beste lokalavis.

Å finne Gud

- Min mormor døde da jeg var åtte år. Det siste hun sa til meg var at «*du må finne Gud på din egen måte*». Den gang tenkte jeg ikke så mye over dette, men setningen festet seg.

Kai var 24 første gang han kontaktet den katolske kirken. Det skjedde på Voss, hos

nonneordenen Franciskus Xaverius-søstrene.

- Jeg fikk snakke med en nonne, og spurte henne hvordan jeg skulle gå frem for å konvertere. For å si det litt flåsete, så skyttet hun meg ut døren og ba meg komme tilbake om noen år. Fire år senere traff jeg henne som jeg nå er gift med. Hun gjorde det mulig for meg å konvertere. Jeg kontaktet St. Paul menighet i Bergen, og fikk diakon Gunnar Wicklund-Hansen som mentor. Gjennom et helt år gikk jeg ukentlig til ham for å lære om katolisismen, før jeg konverterte for fire år siden.

Forbønn

«Den som ikke greier å finne veien til sitt ideal, lever mer lettsindig og frekkere enn et

menneske uten ideal,» sier filosofen Friedrich Nietzsche. Har du funnet veien til ditt ideal?

- Veien til mitt ideal har vært veien til katolisismen. Så lenge jeg har vært bevisst min egen situasjon her i livet så har jeg alltid trodd på Gud. Spørsmålet har vært i hvilket hus jeg skal tro på Gud.

- Så du mener ikke at den ene retningen er mer riktig enn den andre?

- Neida, se på det store bildet. Det er ulike veier som alle fører til det samme målet. Men den katolske kirken er moderkirken, opprettet av St. Peter etter direkte oppdrag fra Jesus.

- Hva er det som tiltrekker deg i den katolske kirken?

til Roma

» *Veien til mitt ideal har vært veien til katolisismen.*



HJERTET: St. Petersplassen ble planlagt slik at flest mulig samtidig kunne få pavens velsignelse. FOTO: WIKIPEDIA

- Menigheten preges av mye varme og engasjement. Jeg synes det er vanskelig å henvende seg direkte til Gud, slik den protestantiske skikken er. For meg er det mer naturlig å gå gjennom prestene og de hellige. Jeg ber da til Jomfru Maria og St. Paul, og så går de i forbønn for meg.

Lidenskaper

- Folket her i de nordiske landene er mer kjølige og analytiske av natur, mens det sydlige og latinske temperamentet er mer følelser, temperament og farger. Er skillet mellom trosretningene like mye et skille i temperament?

- Det er mye følelser i den katolske kirken, noe som harmonerer godt med min personlighet. Jeg er et veldig lidenskapelig menneske, jeg legger mye følelser i mange ting. Når jeg først skulle legge følelsene mine til Gud, så gjorde jeg det der jeg følte at lidenskapen min hørte hjemme.

- Du har flere tatoveringer, både av Jomfru Maria - og Jimi Hendrix?

- Innen musikken har Jimi Hendrix alltid vært den største for meg. Dette var min første tatovering, gjort for tyve år siden i ren kjærlighet til hans musikk. Etter at jeg hadde konvertert, ønsket jeg et kristent landskap på armen. Da passet ikke Jimi Hendrix lenger inn, så han har nå forsvunnet bak jomfru Maria. Men han er der fortsatt, selv om han ikke synes.

Jesu legeme

- Hva er forskjellen på den katolske og den norske protestantiske menigheten?

- Vi er mer opptatt av nattverden, den helligste stunden i gudstjenesten. For meg er den mitt møte med Gud, en direkte kommunikasjon med himmelen. Den norske kirken er mer anonym, jeg synes den mangler et ansikt eller en identitet. Jeg har stor respekt for Fana-prost Per Barsnes. Han har den samme varmen jeg kjenner igjen hos den katolske presten.

- Hadde du likt den norske kirken bedre dersom den ikke var statskirke?

- Det er umulig å si. Jeg vet ikke hvordan den ville vært.

- Kanskje den hadde stilt friere?

- Det er jo nettopp det som er problemet. Et av argumentene mot et skille har vært at kirken da vil bli ekskluderende i stedet for inkluderende.

Dialog eller konflikt

«Vis meg hva Muhammed har brakt av nye ting, og der vil du finne ting som bare er onde og umenneskelige, slik som å spre troen med sverd,» sa pave Benedict XVI i fjor høst. Du føler ikke noe behov for å forsvare paven når han uttaler seg uheldig?

- Nei, hvorfor skulle jeg gjøre det? Jeg synes kanskje ikke at det sitatet var så veldig heldig, men jeg skjønnte hva han mente. Jeg har lest talen og jeg fant ingen ondskap i den.

- Sitatet er i seg selv et sitat – hentet fra en 600 år gammel dialog mellom den bysantinske keiseren og en iransk skriftlærd. Selv leste jeg pavens tale som en invitasjon til dialog mellom religionene, ikke konflikt slik det ble fremstilt i media?

- Og der har du pressen – vi er gode på å ta ut det som er negativt!

Å møtes i bønn

- Under sitt besøk i Tyrkia i slutten av november laget paven på ny overskrifter. Fo-

ran alle verdens tv-skjermer bøyde paven hodet mot Mekka i bønn sammen med mufti Mustafa Cagrisi. Hvor mange andre paver ville gjort det samme?

- Nei, der er han nok den første. Det var en fin måte å vise sin vilje til dialog. Det virker som han har en del gode egenskaper.

- Et medlemskap han hadde i ung alder kan vel betegnes som uheldig?

- Det at han var med i Hitlerjugend? Han var 14 år gammel da han ble innrullert der. Selvfølgelig kan du klandres for ting du har gjort i ungdommen, men vet du hva, seriøst? Det er hallo i luken, altså. Det er lov å skifte mening.

Tveegget sverd

- Det er et stort og alvorlig valg du har gjort?

- For meg var dette et enkelt valg – det var slik jeg fant Gud. Jeg tror det var en mening med at dette skulle skje meg.

- Det er et tveegget sverd, det med tilfældigheter og skjebne. Du tror ikke på tilfældigheter?

- Vel, jeg spiller lotto. Kanskje tilfældigheter kombinert med en stor del skjebne.

- Skriftemål er en kristen praksis der en person bekjenner sine synder for en prest, eller i teologisk forstand for Gud gjennom en prest. Går du til skrifte?

- Ja, jeg skriver. Det er anbefalt for en praktiserende katolikk å skrifte minst to ganger årlig, selv om det ikke er lett å gå til en prest og si hva du har gjort galt her i livet. Pave Johannes Paul II skriftet daglig. Hvorfor han hadde behov for det, er jo et annet spørsmål.

- Etterpå må du hjem og gjøre botsøvelser?

- I gamle dager var det slik at om du gjorde en stor synd, så måtte du mest sannsynlig ut på pilegrimsreise. Det har jeg sluppet så langt.

- Det minner om filmen «The Mission». Hovedpersonen måtte gjøre bot for å ha drept sin egen bror i duell.

- For å si det slik: Han måtte seriøst på pilegrimsreise, sier Kai Svellingen Flatekvål. ●

ÅNDELIG FAR: - Pave Benedict XVI utstråler mye vennlighet og varme, sier Kai Svellingen Flatekvål. Bildet tok han selv under en fellesaudiens i Roma sist sommer.



Ikke mange ukene før jeg reiste til Midtøsten hisset pave Benedict XVI opp muslimske miljøer over hele verden ved å sitere en flere hundre år gammel kritikk av islam.

Møtet med fader Yousef

AV EIRIK MILLS

Nyhetene hjemme kunne formidle at pavens uttalelser skapte store vansker for kristne i muslim-dominerte områder. Ifølge media ble flere kirker i Palestina ut-satt for omfattende ødeleggelser. Det passet meg dårlig at disse urolighetene skulle komme like før min avreise. Men jeg bestemte meg for å dra så lenge UD ikke direkte frarådet en slik reise.

Allerede første kveld i Betlehem spurte en ung kelner meg om hva jeg syntes om pavens uttalelse. Lettere nervøs og uvitende om hvorfor han var interessert i mitt syn, svarte jeg kontant at den var unødvendig og dum. Kelneren syntes fornøyd med svaret og gav meg gratis kaffe. I ettertid viste det seg at han var katolikk. Utover dette har jeg sjelden blitt konfrontert med pavens uttalelser.

Søndag for en uke siden oppsøkte jeg imidlertid en av kirkene som ble påført størst skade. En liten, vakker gresk-katolsk kirke i Nablus. Brannbomber og skarpe skudd hadde ødelagt kirken både innvendig og utvendig. Nå var restaureringen godt i gang, og bortsett fra noen kulehull i veggene og gjenstående malearbeid, var det lite som tydet på en hard medfart.

Etter søndagsmessen ble jeg invitert hjem til presten. Med en noe resignert fremtoning fortalte Fader Yousef J. Sa'adah at det er vanskelige tider for de kristne på Vestbredden. Av Nablus' 120.000 innbyggere pleide 30.000 å være kristne. I dag er det bare 700



Eirik Mills og Fader Yousef J. Sa'adah. FOTO: RICHARD GOODMAN

igjen. Men Vesten formidler et feilaktig bilde fortalte han. De kristne flytter ikke først og fremst på grunn av muslimsk undertrykking. I Palestina har kristne og muslimer lang tradisjon for å leve side om side i gjensidig respekt.

- Sannheten er at vi alle lider samme skjebne under israelsk okkupasjon. De unge kristne - med

kontakter i utlandet - flytter i håp om bedre fremtidsutsikter. Slik situasjonen er her, finnes det få jobbmuligheter etter endt utdanning, sa Fader Yousef.

Den gresk-katolske presten fortalte at kirken ble ødelagt av en liten muslimsk opprørsgruppe.

Dagen etter møtte tusenvis av muslimer opp utenfor kirken i protest mot ødeleggelsene. Hamas har finansiert restaureringen og det er muslimer som nå setter kirken i stand. De har sågar malt nye ikoner av Jesus og Jomfru Maria. Men denne delen av historien ble aldri formidlet videre i vestlige medier.

Det slår meg nok en gang hvor lett vi har for å generalisere, og hvor liten bit av virkeligheten vi får presentert gjennom media. Like lite som én uklok uttalelse fra paven gjør alle kristne til islamkritikere, gjør én muslimsk opprørsgruppe alle muslimer til ekstremister. Jeg er glad jeg ikke lot meg skremme av nyhetene, men dro til Palestina sånn at jeg kunne se virkeligheten slik den egentlig er. ●

> refleksjon

Tilbake fra Betlehem

Kapellan Eirik Mills er nå tilbake igjen i Fana menighet etter et begivenhetsrikt opphold i Palestina som Betlehem-utsending for Kirkens Nødhjelp. Han har gjennom oppholdet skrevet en rekke reisebrev, til opplysning, diskusjon - og ikke minst en del forargelse. Vi lar Eirik Mills selv oppsummere oppholdet, med en siste refleksjon fra denne urolige, men politisk og religiøst særdeles viktige regionen. ● -red.



Kulturprise

Kulturprisen for Fana og Ytrebygda utdeles årlig og har en totalverdi på 10.000 kroner fordelt på en kunstgjenstand utformet av en kunstner med tilknytning til Fana/Ytrebygda, sat en gavesjekk og et diplom.

AV MARIT BRATTEN OG INGVAR HENNE

Prisen for 2006 var utformet av keramiker Anne Bente Totland. Formålet med prisen er å stimulere det lokale kunst- / kulturlivet og om mulig bidra til økt engasjement – og tildeles enkeltperson eller organisasjon/lag som ved nytenking, aktiv profilering eller handling har vist nye veier innenfor kulturfeltet i disse bydelene.

Dekker alle kravene

Vinneren i 2006 dekker ikke bare ett av kravene for tildeling – men så å si alle. Han er en kulturformidler av ypperste kvalitet, som i en årrekke har gjort en betydelig inn-

Alle bilders m

Kjære far! Min venn er kunstner. På en måte minner han meg om hovedpersonen i barnesangen «Det bor en gammel baker»: Bildene hans er praktfulle, sjelen hans er ensom.

Salget går det dårlig med, han lever omgitt av bilder. Han suger i seg en røyk, og det er som den forsvinner ned i et stort svart tomrom.

- Dette bildet kunne bare fortsatt og fortsatt, sier han, viser meg en stor treplate dekket av tykke lag med oljemaling i dramatiske eksplosjoner av sterke farger og runde kvinnelige former.

- Platens størrelse er dets eneste begrensning.

Jeg er enig. Når jeg lukker øynene, er det som om jeg kan følge bildets linjer videre, ut av bildet.



en 2006 tildelt Per Barsnes



> kultur

sats innen kulturlivet i Fana – langt ut-
over det hans yrke og virke tilsier.

Han skaper gode kontakter på tvers av
interesser og kulturaktører både gjen-
nom felles forståelse og samhandling og
gjennom målbevisst dialog med det po-
litiske miljø – så vel som offentlig ansat-
te og representanter fra det frivillige kul-
turlivet.

Kreativitet

Stikkord her er også Per Barsnes sin kre-
ativitet og idérikdom som sammen med
hans evne som initiativtaker til å begeis-
tre og inspirere andre – har gang på gang
resultert i spennende arrangement og
konstruktivt samspill der han har klart å
engasjere private og offentlige støtte-
spillere for å knytte bånd mellom gam-
melt og nytt:

- Hans iherdige innsats var hoved-
årsaken til at kulturlandskapet rundt

Prost Per Barsnes mottok Kulturprisen
for Fana og Ytrebygda 2006. ARKIVFOTO

Fana kirke ble valgt til tusenårssted
for Bergen i år 2000.

- Han var hovedpådriver for Fana
kirkes 850-årsjubileum 02/03
- I 2005 var Fana kirke og Fana kultur-
park stedet for Bergen kommunes
hovedmarkering av 100-årsjubileet
for unionsoppløsningen.
- Hans innsats for å gjeninnføre tradi-
sjonen med Olsokfeiring i Fana bør
også nevnes. Dette skjer i tett sam-
arbeid med blant annet kulturelle lag
og foreninger i Fanabygden.

Takketale

Kultursjef Marit Bratten overleverte
prisen på den store julekonserten i Fana
kirke med blant annet disse ordene til
Per Barsnes:

-Takk for at du er så entusiastisk og
skapende og for ditt unike engasjement
innen kulturfeltet og ikke minst ditt på-
gangsmot.

-Du er en virkelig inspirator med stor
evne til å stimulere og engasjere det lo-
kale kulturlivet, og en verdig mottaker
av årets Kulturpris! ●

or

- Jeg kaller det «Alle bilders mor.»
Neste gang jeg ser ham, er bildet borte.
- Har du solgt det? spør jeg.
- Nei, jeg har malt over det, sier han
lett.

- Jeg hadde bruk for platen.

Han ber meg kjenne på det nye bildet.
Et landskap former seg under fingrene
mine: Daler, elver, skoger, små byer,
mennesker.

- Det er jo det samme bildet, sier jeg.
Du har bare latt det fortsette.

Han nikker.

- Slik er livet, sier han stille – nesten yd-
mykt.

Jeg kjøpte bildet, tok det med hjem til
deg.

I unge år startet du eget møbelverk-
sted. Det var en optimistisk tid og du
hadde nok å gjøre. Kundegruppen din
var ofte unge par i etableringsfasen, med
mange ønsker og lite kontanter.

- Jeg fikk et godt rykte, men jeg var nok

for snill. Arbeidet mitt var av høy kvalitet, og pri-
sen var lav.

Noen ganger fikk du ikke betaling i det hele tatt.
Du hadde et stort hjerte, med lite plass for peng-
er. Etter noen år var eventyret slutt og du måtte
legge ned driften. Jeg ber deg sette en ramme på
bildet. Noen dager senere ringer du.

- Vanligvis liker jeg ikke slik moderne kunst.
Men dette bildet rører ved noe i meg. Det er ikke
riktig å stenge det inne i en ramme.

Jeg reiser for å hente bildet. Du har likevel satt
på det en enkel ramme i lyst, ulakkert treverk.

- La rammen forbli ubehandlet. Med tiden vil
den få sin egen glød, kanskje som en gjenklang av
fargene i bildet.

Jeg forstår ikke hva du mener, men er glad for
det fine arbeidet du har utført.

- Det ser ut som de trives sammen, sier jeg.

Rammen smyger seg så tett rundt hjørnene på
bildet at skjotene nesten ikke synes.

- Ja, et slikt bilde er nesten som et levende vesen,
sier du. ●

Kjærlig hilsen Datteren

Sorgseminar for etterlatte

**Menighetene i prostiet har i noen år nå
hatt seminar om sorg hvert halvår.**

Sorg berører oss på mange måter, og du er
velkommen til seminar enten det er kort
eller lang tid siden dødsfallet. Seminaret er
gratis.

■ Tid: lørdag 10 mars kl. 10.00-14.00

■ Sted: Skjold Kirke, Peisestuen.

PROGRAM:

- Hva er sorg og hva gjør sorgen med
oss? Ved sokneprest i Storetveit
menighet, Bjarte Holme
- Lunch
- Samtale/ spørsmål
- Orientering om tilbud til etterlatte prostiet
- Spørsmål/påmelding:
 - Diakon i Storetv./Bønes, Linda Bårdsen
55 30 81 17 - linda.bardsen@bckf.no
 - Diakon i Skjold: Anette Andersen,
55 59 71 15 - anette.andersen@bckf.no
 - Diakon i Birkeland, Tone Totland
55 36 22 85 / 915 32 323 -
tone.totland@bckf.no

Hvem-hva-hvor i Birkeland menighet

Birkeland menighetskontor er åpent etter avtale.

Besøk: Hardangerv. 5b, Nesttun
Telefon 55 36 22 80
E-post:birkeland.menighet@bkf.no
Telefaks 55 36 22 99
Post: Boks 152, Nesttun, 5852 Bergen.

Fana kirkegårdsdistrikt
Telefon 55 30 81 45 (kl. 10-12)

Gave til menigheten?
Bankgirokonto3411.18.00822

Menighetshuset:
Best. av lokaler 55 36 22 80

Sokneprest:
Ivar Braut 55 36 22 82
E-post:ivar.braut@bkf.no

Kapellan:
Eiel Holten 55 36 22 83

Vikarprest
Leidulf Øy55 36 22 84

Menighetskonsulent:
Eli Heggdal 55 59 71 84
..... eli.heggdal@bkf.no

Diakon:
Tone Totland 55 36 22 85
..... tone.totland@bkf.no

Kateket:
Ingunn Myklebust 55 36 22 87
..... ingunn.myklebust@bkf.no

Kantor:
Harald Holtet55 36 22 86

Kirketjener:
Margrete Andreassen 55 36 22 84
..... margrete.andreassen@bkf.no

Menighetsrådsleder
Brikt Bovim 55 91 33 37

Barne og ungdomsarbeid:
Barnas kirkegang/søndagssk:Kontakt
Grethe-Kristin L. Eckhoff 55 10 10 55

Fredagsklubben (f.o.m. 5 klasse)
Tor Magne Madland 55 10 04 72

KRIK- Fana
Anders Rotevatn 48297010

Bolia Tensing
Kristine Jønsson 98 85 49 06

Birkeland i. KFUK-speldere:
Lise Strøm Nilssen 55 10 06 14

1.Øvstun spelderguppe NSF:
Tone Selenius 55 10 26 33

Birkeland barnekor
Eli Johanne Rønnekleiv 55 36 22 86

Nesttun bedehus
Søndagsskole, bedehuset
Marit Iren T. Hansen 55 13 62 75

Chiru (Yngstes)
Paul Rødstøl 55 13 96 18

YA
Irene Haugstvedt 55 10 43 82

Ungdomsforeningen
Trygve Hansen 55 316275

Koret «Godt nytt»
Paul Rødstøl 55 13 96 18

Minnekonserter for organist Nils Aam

Nils Aam var organist i Birkeland kirke fra 1935-74. Han var kjent for sitt fremragende orgelspill, og var en respektert kirkemusiker.

> kultur BODIL FAGERHEIM

21.april er det 100 år siden Aam ble født, og dagen markeres med minnekonserter i Birkeland kirke. Ingen av Nils Aams etterkommere ble musikere, men litt ut i slekten finnes det flere. På denne konserten vil de være med og hedre Aams minne: Bodil Fagerheim (orgel), Jarle Fagerheim (orgel) og Astri Ellan (trombone).

I tillegg medvirker Os kammerkor med dirigent Karina Tøtlandsmo. Jan Ove Petersen, svingersønn av Nils Aam er en av sangerne i dette koret. Vil vil også få høre sangeren Sigrun Jørdre og kantor Arne Bech, tidligere orgelelev av Aam.

Kor og musikere vil i hovedsak framføre musikk av Nils Aam og Johann Sebastian Bach.

Biskop Per Lønning er en av de som kjente Nils Aam godt. Per Lønning skriver i forordet til «Guds hus er eit under»: «Mine forsøk som melodiskaper har vært sporadisk gjennom årene,



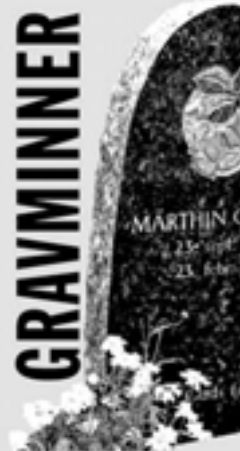
Faksimile av Dagen, 22. april 1974.

selv om jeg har vært intenst opptatt av koraler og koralhistorie, helt siden den begeistrende innføring i emnet jeg møtte som 15-åring av Nils Aam, organist i Birkeland kirke i Bergen».

Per Lønning vil også være tilstede under konserten og fortelle litt mer om dette. Under konserten blir det tatt opp en kollekt til dekning av utgifter, og et eventuelt overskudd vil gå til kirkemusikalsk arbeid i Birkeland menighet.

Stor utstilling

Katalog sendes.
Sjekk prisene!
Navnetilføyer.



EIKNER
NATURSTEIN
Ulsmågv. 27
Tlf. 55 98 70 00
www.eikner.no

KELLER
SPAREBOSSET - LOMMEBOKER

VESTUNNEN 101 A
PO BOX 50 VESTUNN 5852 BERGEN
TF: FFOV 55 13 04 00 TF: FFAK 55 13 70 10

Samdals
begravelsesbyrå

Ved J. Teigland, Jonsvollsgt.1

Tlf. 55 90 19 80

Telefoner hele døgnet.
Kommer også hjem for samtale.

Harald Holtet ny kantor



Like før nyttår ble Harald Holtet (49) ansatt som kantor i Birkeland. I gudstjenesten 7. januar ble han ønsket velkommen til menigheten.

Han har en solid kirkemusikalsk utdanning og har de siste fem årene vært vikar innen Bergen kirkelig fellesråd, siste halvåret i Arna.

Det er lett å merke at Harald både er dyktig og har glød for tjenesten, og vi ser fram til samarbeidet.

IVAR BRAUT

SKRIK-aksjon

Konfirmantene har gjennomført SKRIK-aksjonen med salg av lys til inntekt for ungdom i Uganda. Aksjonen ble innledet med egen gudstjeneste med informasjon og forkynelse og videoklipp, og i disse dager blir resultatet klart: Over 40 000 kr regner en med er samlet inn ved salg til slekt og venner. På vegne av ungdommene – våre søsken i et land sju flytimer unna: Tusen takk. IVAR BRAUT



Takk til kantor Eli-Johanne

Eli-Johanne Rønnekleiv var vikar i kantorstillingen i Birkeland fra midt i august og ut desember 2006. Det ble en god høst for kirke-musikk og gudstjenesteliv, og Eli-Johanne Rønnekleiv spilte på mange strenger. Særlig merket vi oss hennes gode evne til å lede menighetssangen, også uten orgel – virkelig som en «kantor» som jo betyr sanger.

Forøvrig var det en festlig høst med glimrende samarbeid, mye humor og stort pågangsmot. Stor takk til Eli-Johanne for gudstjenesteglede og fellesskap! IVAR BRAUT

Nytt fra menighetsrådet

■ **Barnekroken** er godkjent av BKF og biskopen. Nå begynner gjennomføringen! Tre benker bak i kirken skal flyttes vekk og det blir rom for stoler og bord for de små – og et ikon som nå finnes i dåpsakkristiet.

■ **Målsettinger, visjon og tiltak** er sak for rådet utover vinteren. Viktige spørsmål om mål og midler skal drøftes og settes ut i livet.

■ **Til 2-åringene** blir det laget ny brosjyre for å markere to år siden dåpen. Den vil bli delt ut sammen med dåpslys. Barne- og ungdomsutvalget står bak tiltaket.

■ **Arbeidsutvalget for menighetsrådet er gjenvalgt for 2007:** Brigt Bovim, leder; Mette Svanes, nestleder; Brita Tveit Seime, medlem.

IVAR BRAUT

Ungdom fra Fan

På STK-linjen (Studium i tverrkulturell kommunikasjon) gjennomføres et skoleår med mye misjonspraksis. Elevene er nå på slutten av et fem måneders feltarbeid i Normisjons samarbeidsland.

TEKST: EYSTEIN WIIØ

- Jeg begynte på Gå Ut Senteret (GUS) fordi jeg fikk et år som var en blanding av folkehøgskole, bibelskole og mulighet for å reise ut, sier André når vi spør han om motivasjonen for å begynne på GUS.

Sammen med vennen Trygve, og et team fra STK-linjen dro han til India for å støtte arbeidet blant santalene i den nordøstlige delen av landet.

- Vi skal reise rundt og besøke forskjellige menigheter og se arbeidet som Normisjon driver der og selv være med å arrangere møter. Ellers kan det også hende at vi får ha noen innslag på radio Dumka.

Ekstremспорт-team

André forteller at det kommer til å bli et nokså tett program, og at teamet må ta ting som de kommer og ha en sporty innstilling.

- Vi har fått beskjed om at det blir et ganske heftig opplegg, og at vi kan kalles Gå Ut Senterets «ekstrem-sport team», sier han med et smil.

Trygve synes det er godt å vite at noen ber for dem, og han ønsker forbønn om at Gud må åpne noen veier for dem, slik at de kan få lov til å bety noe.

- Be om at vi blir ledet til steder der vi kan få bruke det vi har på en god måte.

De ønsker også forbønn om at de som team må fungere i lag på en god måte.

- Be om at vi som skal leve så tett på hverandre kan være åpne med hverandre og løse de utfordringer og konflikter som kan komme, sier André.

Misjon engasjerer

De tror begge det blir et spennende år,

og at de vil lære mer om det å stole på Gud i alle ting. At misjon er noe som engasjerer, er tydelig, og de er begge åpne for å reise ut igjen på et senere tidspunkt.

- Jeg håper at dette kan være et år som er med å klargjøre ting rundt et eventuelt misjonskall. Jeg får en smakebit på det nå og kan kjenne på om dette er noe som Gud vil bruke meg til, sier André.

Nepal

Sammen med venninnen Hege Edvardsen fra Bergen og Hild Eirin Strømme, reiste Marit til Nepal for å gjøre sitt feltarbeid. De er på et daghjem i som driver med hjelp til funksjonshemmede og psykisk utviklingshemmede barn.

- Ved siden av dette skal vi være litt involvert i en menighet, og i februar besøker vi Kristin og Erik Bøhler som jobber på sykehuset i Okhaldhunga.

Marit sier at hun gruer seg litt til å lære språket, men ser ellers frem til å være i et fremmed land og lære mye nytt om folket i Nepal. Hun tror også at det blir en ny erfaring av å stole på Gud og å leve i hans nærvær.

Når det gjelder forbønn, så er det mye av det samme som teamet i India.

- Be om at Gud bruker oss til det han vil, og at han bruker mennesker som vi møter, så vi også kan lære noe gjennom dem.

Anbefaler Gå Ut Senteret

Alle tre synes det har vært veldig bra å være student ved Gå Ut Senteret og vil anbefale det på det varmeste.

- Det er en flott plass med flott natur, og ellers er det en fantastisk gjeng som

Gudstjenester i Sædalen

Den andre søndagen i hver måned blir er et gudstjeneste i gymsalen på Nattland skole kl. 11. Neste gudstjeneste blir søndag 11. februar.

Under gudstjenesten er det søndags-

skole for barna og en egen lekekrok for de aller minste. Etterpå er det kaffe, saft, frukt og kaker til alle.

Hovedtema denne våren er «Jesus møter mennesker», og i februar er temaet «Hvem er god nok?»

Om du bor i Sædalen og omegn eller lenger unna, er du hjertelig velkommen på gudstjeneste og annet arbeid. Den første gudstjenesten ble holdt i desember med rundt 160 til stede, der-

a i India og Nepal

> reportasje



André Birkeland, Trygve Nesse og Marit Handegard er blant syv hordalendinger blant årets studenter ved Gå Ut Senteret – Normisjons tverrkulturelle studiesenter i Hurdal. Og for Birkeland menighet er det ekstra å merke seg nummer tre fra høyre: Det er Marit Handegard fra Birkeland. Vi er stolte av deg og ønsker alt godt!

FOTO: HILDE NEVLAND

går der, og det er et varmt og godt fellesskap, forteller André engasjert. Det er lett å bli kjent med folk, for alle bor sammen, og etter den første uken føltes det som om vi hadde kjent hverandre mye lenger.

For uten undervisning blir det mye tid til aktiviteter og sosialt liv, de har blant annet en bål plass, like ved skolen der de samles om kveldene.

- Jeg tror at et år her vil gi noe mer enn et år

på folkehøgskole, sier Trygve. Det vil nok gi noen flere utfordringer, og man får muligheten til å oppleve en annen kultur og komme mer inn i dette med misjon.

- Det vil være et år der du vet at du kommer til å få noe igjen for det!

De to siste studentene som har feltarbeid i disse dager, er Hilde Marie Mjøs og Peter Christian Rygg. De er utplassert i Aserbajdsjan og Mali. ●

iblant en BA-journalist. «Det var ingenting å si på engasjementet mellom ribbevegene på Nattland barne- og ungdomsskole i går. Barnegospelkoret sang, alle fikk kake, og barna i Sædalen fremførte drama de selv hadde laget», skrev BA.

Bak gudstjenestene står det nystartede menighetsarbeidet i regi av Birkeland og Slettebakken menigheter. Prest er Leidulf Øy, til daglig ansatt i Birkeland. Menighetsarbeidet har også barnekor med øvelse

hver mandag klokken 1715 i Rambjøra barnehage på Nedre Nattland. De alle minste samles til sangleker på Knøttemusikken, mens de større barna (fra fem år og oppover) øver i Sædalen barnegospel.

Selv om det nye året ikke er gammelt, har det allerede vært stor aktivitet i Sædalen. I januar ble det både arrangert samlivskurs og menighetsweekend. ●

Følg med på www.sedalenmenighet.no

Givergledekomité

Ikke akkurat et ord som finnes i en normal ordliste på mobilen.

AV IVAR BRAUT

Men et flott ord – forøvrig hentet fra det aktive menighetslivet på Bønes. Det får fram at det er en glede ved å være med å gi. For det er ikke bare vi som eier pengene. Pengene eier også oss. Derfor er det en frigjøring i å gi. Offeret er en del av det å feire gudstjeneste. Samtidig trenger menigheten forutsigbarhet. Og giverne trenger hjelp til å gi regelmessig. Da er svaret avtalegiro. I kirken er det lagt ut blanketter.

Det er to hovedformål for givertjenesten i Birkeland menighet: Det første er barne- og ungdomsarbeidet. Leder i menighetsrådet, Brigt Bovim sier at store ungdomskull behøver gode og trygge kristne miljø. Barn og ungdom har rett til den trosopplæring som Kirken har forpliktet seg til å gjennomføre. - Med de krav som i dag er pålagt staben i Birkeland menighet er det ikke mulig å nå en målsetting om økt satsing på barne- og ungdomsarbeid. Mange frivillige tar sin del av ansvaret i barne- og ungdomsarbeidet, men vi ser at det er behov for flere heltidsarbeidere som kan ha en lederfunksjon i dette arbeidet. Vi prøver å revitalisere givertjenesten med tanke på:

- en utvidet givertjeneste øremerket lønn til personer som jobber med ungdom - fortsatt givertjeneste til vårt diakonale arbeid, sier leder i menighetsrådet. Det er bl.a. givertjenesten som gjør det mulig å ha en diakon i menigheten. Ungdom og diakoni. Gode argumenter for givergledekomiteen. Til glede også for givener selv.

Praktiske opplysninger:

Vil du være med i givertjenesten

- Ta kontakt med menighetskonsulent Eli Heggdal, (tlf. 55 59 71 84) som vil sende et avtaleskjema, eller:
- Ta et avtaleskjema i våpenhuset neste gang du er i kirken, eller:
- Send e-post til birkeland.menighet@bkf.no med navn og adresse og vi sender deg et avtaleskjema. ●



fru Blomst

Din nye blomstrende nærbutikk på Midtun. Vakkert blomsterbinderi til begravelse, bryllup, konfirmasjon og dåp. Daglig utkjøring. Velkommen!

Annonsen gir deg 10 prosent rabatt.

Hardangervn. 21 v/Skoringen. Fri parkering
Åpningstider: 10-17 tor 10-19 lør: 10-15

Tlf: 55 10 00 50 • www.frublomst.no
Blomsterformidling over hele verden



> kalender



døpte

Ingeborg Fonnes Flaten
Celina Knudsen
Vanessa Von Krogh
Thea Larsen Mjøs
Rebekka Sommersten
Brandstadmoen
Kasper Babak Behzadzadeh
Hansen
Martin Tysnes-Holmefjord
Gabriel Cleveland Hernandez
Julie Midthun Høva
Celine Eilén Sanden Erichsen
Lotte Sætendal
Hans-Christian Gjertsen
Hesselmann
Bjørk Herheim
Julie Søvik Bjørhusdal
August Haga
Oliver Bam Evanger Pedersen
Nora Birkeland Thorsen
Elise Gjørtz Drønne
Martin Litland
Tobias Reed Skagen
Jenny Enger Lisland
Mads Gunnarson
Amelie Askeland Dogger
Marcus Leander Alsaker
Sandven
Tone Bekkum
Thomas Berg Hammer
Gutt Morvik/Espeland
Leander Myrdal
Hermine Hillestad
Beate Kristine Sandaker Blom
Jørgen Lambach Herland
Sofie Sletten Schieldrop
Marie Ystrøm Lærdal

Disse navnene falt dessverre ut i forrige menighetsblad:

22.10. Theodor Ring Sørensen
22.10. Knut E. Eitrheim Mølster
22.10. Louise Johnsen
22.10. Mathias Lund Øvrebø
22.10. Anna Gjerald
22.10. Irene Gjerald
28.10. Fredrik Namtvedt
29.10. Mari Eidsheim Kallevi
29.10. Mari Behncke
29.10. Linea-Aurora Dalva Moe
29.10. Ingrid M. Neverdal
29.10. Henrikke Bakke Fitje
29.10. Nora Lilleøren Lie
29.10. Sebastian S. Nortvedt
29.10. Elise J. Indrøy
29.10. Martin T. Glambek Rafto



vigde

Sigrun Braut og Jens Ivar Jørdre



døde

Robert Johan Nilsen
Odd Mjaatvedt
Odd Martin Larsen
Elsa Helgesen
Solveig Herland
Astrid Lunde
Lise Østgulen
Hans Sæterlid
Berta Svanevik
Kjell Steinar Eide
Randi Alida Haldorsen
Anne Margrete Øksnes
Aud Midtun
Kjell Frønsdal
Tomas Solberg
Gunlaug Trohaug
Johan Fredrik Palm
John Gullaksen
Gudrun Herstein Tønnessen
Alf Aasheim
Bjørn Mohn



gudstjenester

Såmannssøndagen, 4. februar

11.00 Gudstjeneste m dåp. Eiel
Holten. Luk 8,4-15 Jes
55,10-11 1 Kor 1,20-25

Kr. forklaresdag, 11. februar

11.00 Gudstjeneste m nattv.
Ivar Braut. Matt 17,1-9 2
Mos 34,27-35 Åp 1,9-18
13.00 Dåpsgudstjeneste

Søndag før faste (Fastelavns- søndag), 18. februar

11.00 Familiegudstjeneste m.
nattv. Leidulf Øy. Luk
18,31-43 Jes 52,13-
15; 1 Kor 13,1-13

Askeonsdag, 21. februar

20.00 Fastegudstj. Leidulf
Øy. Matt 6,16-18 Jes 58,5-
9a; 1 Joh 3,4-8[9-10]

1. s. i faste, 25. februar

11.00 Gudstjeneste m nattv og
dåp. Ivar Braut. Matt 4,1-
11 1 Mos 2,8-9 og 3,1-19;
Hebr 4,14-16

2. s. i faste, 4. mars

11.00 Gudstjeneste m nattverd
og dåp. Leidulf Øy.* 1 Mos
32,24-30 2 Kor 6,1-10;
Matt 15,21-28

3. s. i faste, 11. mars

11.00 Gudstjeneste m nattv.
Ivar Braut. Luk 11,14-
23[-28] Sak 12,10; Ef 5,1-
2,8-11
13.00 Dåpsgudstjeneste.

Onsdag 14. mars

20.00 Fastegudstjeneste med
nattverd. Ivar Braut

4. s. i faste (Midtfaste), 18. mars

11.00 Gudstjeneste m. nattverd.
Eiel Holten. Joh 6,1-15 5
Mos 8,1-3; 1 Joh 5,11-15

Maria Budskapsdag, 25. mars

11.00 Gudstjeneste. Leidulf Øy.
* Luk 1,39-45 Jes 7,10-
14; Rom 8,1-4

Tirsdag 27. mars

19.30 KN- og samtaleguds-
tjeneste i etterkant av
innsamlingen til Kirkens
Nødhjelp samme dag.

Se hva som skjer

*Bibeltimer

Birkeland menighet våren 2007.
Tirsdager kl 19.30, Birkeland
menighetshus, Øvsttunvegen 29,
Nesttun.

Tema: Emner både fra Det gamle
og Det nye testamentet.
Etter en innledning litt te og
kjeks. Så samtale om emnet.

20. februar: Som himmelen er
høyere enn jorden. Jesaja 55.
Ungdomsprest Anne M. Ulvik.

27. mars: Hva skjedde ved «det
siste måltid»? Salme 116 og
andre tekster fra GT med retning
mot skjærtorsdag. Vikarprest
Leidulf Øy.

24. april: Den gode hyrden.
Esekiel 34 og Johannes 10.
Sokneprest Inge Mannsåker.

Årsmøte

for Birkeland menighet søndag
11. mars kl. 19 i menighetshuset.

Fastegudstjenester

er stille, korte gudstjenester i
fastetida til innlevelse i Jesu vei
som han gikk for oss. Onsdag 21.
februar kl. 20 og onsdag
14. mars kl. 20.00.

John Rutter-konsert

25. mars. Slettebakken motettkor
og Birkeland kantori.

Kirkens Nødhjelp fasteaksjonen

27. mars. Innsamlingsaksjon på
dørene på ettermiddagstid. KN-
gudstjeneste for konfirmanter og
andre kl. 19.30.

Konsert ved et 100-års-minne

Lørdag 21. april kl. 13.30 blir det
en spesiell hending i Birkeland
kirke. Da markeres det at det er
100 år siden organist Nils Aam
ble født. Se omtale.

Gudstjenester i Sædalen

En søndag i måneden kl. 11 på
Nattland skole i gymsalen:
11. februar, 11. mars, 15. april
(denne gangen i Birkeland kirke),
13. mai og 10. juni.
Se: www.sedalenmenighet.no

Kirkeskyss

Birkeland kirke har en transport-
tjeneste til og fra kirke for deg
som ønsker og trenger det.
Du ringer til personen som står
på kjørelisten søndag før kl. 10.00
og du blir hentet der du bor.
Kjøretjenesten er gratis.

18. februar Reidar Kanestrøm
Tlf. 55 92 92 88

25. februar Noralv Seime
Tlf. 55 10 03 66

11. mars Reidar Kanestrøm
Tlf. 55 92 92 88

18. mars Albert Gåskjenn
Tlf. 55 10 08 33

25. mars Noralv Seime
Tlf. 55 10 03 66

15. april Reidar Kanestrøm
Tlf. 55 92 92 88